

EKSPERTYZA PRYWATNA W POLSKIM POSTĘPOWANIU KARNYM

Adrianna Niegierewicz-Biernacka

EKSPERTYZA PRYWATNA W POLSKIM POSTĘPOWANIU KARNYM

Adrianna Niegierewicz-Biernacka

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

SERIA **MONOGRAFIE**

Wydanie publikacji zostało dofinansowane przez
Uniwersytet w Białymstoku

Stan prawny na 1 czerwca 2024 r.

Recenzentka
Prof. dr hab. Hanna Paluszkiwicz

Wydawczyni
Monika Pawłowska

Redaktorka prowadząca
Paulina Staniszevska-Chudzik

Opracowanie redakcyjne
Katarzyna Kruś

Projekt okładek serii
Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujmy prawo i własność
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2024

ISBN 978-83-8358-672-4
ISSN 1897-4392

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.
Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. +48 728 313 462
e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Spis treści

Wykaz skrótów	9
Wstęp	13
Rozdział I	
Podstawowe pojęcia	23
1. Uwagi wstępne	23
2. Dowody prywatne w procesie karnym	24
2.1. Pojęcie dowodu prywatnego	24
2.2. Pojęcie podmiotu prywatnego	30
2.3. Wyszukiwanie i gromadzenie dowodów prywatnych	33
3. Dowód z dokumentu w procesie karnym	36
4. Pojęcie biegłego, specjalisty i eksperta	39
4.1. Biegły	40
4.2. Specjalista	45
4.3. Ekspert	46
5. Pojęcie opinii biegłego	47
6. Pojęcie ekspertyzy prywatnej	49
7. Podsumowanie	61
Rozdział II	
Ekspertyza prywatna w ujęciu historycznoprawnym i prawnoporównawczym	63
1. Uwagi wstępne	63
2. Kształtowanie się regulacji karnoprosesowych związanych z ekspertyzą prywatną w latach 1928–2020	64
2.1. Kodeks postępowania karnego z 1928 r.	66
2.2. Kodeks postępowania karnego z 1969 r.	72
2.3. Kodeks postępowania karnego z 1997 r.	74
3. Ekspertyza prywatna w wybranych systemach wymiaru sprawiedliwości	80

3.1. Proces karny Anglii i Walii	81
3.2. Niemiecki proces karny	91
3.3. Rosyjski proces karny	98
4. Podsumowanie	106
Rozdział III	
Ekspertyza prywatna w świetle zasad procesu karnego	109
1. Uwagi wstępne	109
2. Zasada prawdy materialnej	110
3. Zasada kontrydiktoryjności i równouprawnienia stron	121
4. Zasada prawa do obrony	130
4.1. Konwencyjny standard efektywnej obrony i rzetelnego procesu	131
4.2. Prawo do obrony w Konstytucji RP i Kodeksie postępowania karnego	139
5. Zasada swobodnej oceny dowodów	151
6. Wpływ możliwości odczytywania na rozprawie ekspertyzy prywatnej na realizację zasad procesowych w świetle wyników badań ankietowych	164
6.1. Wpływ na realizację zasady prawdy materialnej	165
6.2. Wpływ na realizację zasady kontrydiktoryjności i równouprawnienia stron	167
6.3. Wpływ na realizację zasady prawa do obrony	172
7. Podsumowanie	176
Rozdział IV	
Status eksperta prywatnego i ekspertyzy prywatnej w procesie karnym	179
1. Uwagi wstępne	179
2. Status prawny biegłego powołanego przez organ procesowy i eksperta prywatnego	180
2.1. Rodzaje biegłych i ekspertów prywatnych	180
2.2. Katalog okoliczności determinujących pozycję prawną biegłego	186
2.3. Kryteria formalne pełnienia funkcji biegłego i eksperta prywatnego	186

2.4. Podmiot powołujący biegłego lub eksperta prywatnego oraz określający przedmiot i zakres opinii biegłego oraz ekspertyzy prywatnej	191
2.5. Uprawnienia biegłego i eksperta prywatnego	193
2.6. Obowiązki biegłego i eksperta prywatnego	199
2.7. Odpowiedzialność karna za złożenie fałszywej ekspertyzy prywatnej	202
2.8. Pozakarne konsekwencje złożenia fałszywej ekspertyzy prywatnej	230
2.8.1. Odpowiedzialność cywilna	230
2.8.2. Pozostałe konsekwencje złożenia fałszywej ekspertyzy prywatnej	235
3. Status prawny opinii biegłego i ekspertyzy prywatnej	237
3.1. Dowód z ekspertyzy prywatnej w postępowaniu przygotowawczym i sądowym	237
3.2. Wymogi formalne opinii biegłego i ekspertyzy prywatnej	248
3.3. Rodzaje ekspertyz prywatnych	250
3.4. Koszty sporządzenia ekspertyzy prywatnej	255
4. Podsumowanie	262

Rozdział V

Wykorzystanie ekspertyzy prywatnej w procesie karnym	266
1. Uwagi wstępne	266
2. Sporządzenie ekspertyzy prywatnej i aktywność podmiotu prywatnego w zakresie przedkładania ekspertyzy prywatnej	267
2.1. Rodzaje spraw, w których najczęściej sporządzana jest ekspertyza prywatna	267
2.2. Częstotliwość przedkładania ekspertyzy prywatnej	281
2.3. Przedkładanie ekspertyzy prywatnej na określonym etapie postępowania karnego	292
3. Wprowadzenie ekspertyzy prywatnej do podstawy dowodowej	294
3.1. Cel sporządzenia ekspertyzy prywatnej	295
3.2. Wniosek o dopuszczenie dowodu z ekspertyzy prywatnej	306

3.3. Decyzja o dopuszczeniu dowodu z ekspertyzy prywatnej	316
3.4. Przeprowadzenie (ujawnienie) dowodu z ekspertyzy prywatnej	325
4. Wpływ wykorzystania dowodu z ekspertyzy prywatnej na postępowanie karne	327
4.1. Wpływ wykorzystania dowodu z ekspertyzy prywatnej na przebieg postępowania dowodowego	327
4.2. Ocena dowodu z ekspertyzy prywatnej	334
4.3. Czynniki wpływające na ocenę dowodu z ekspertyzy prywatnej	342
5. Podsumowanie	350
Wnioski końcowe	357
Załączniki – wzory kwestionariuszy ankiet	365
Wzór kwestionariusza ankiety do badań ankietowych sędziów	365
Wzór kwestionariusza ankiety do badań ankietowych prokuratorów	372
Wzór kwestionariusza ankiety do badań ankietowych adwokatów i radców prawnych	378
Bibliografia	385
Spis tabel i wykresów	409

Wstęp

Nie sposób nie zauważyć ciągłego dążenia polskiego ustawodawcy do właściwego ukształtowania newralgicznej dziedziny, jaką jest postępowanie karne. Prawo karne procesowe powinno być ukształtowane z uwzględnieniem elementarnych zasad wpływających na postępowanie dowodowe, takich jak zasada rzetelnego procesu, prawdy materialnej, równouprawnienia stron czy kontradiktoryjności. Proces karny powinien być sprawniejszy i efektywniejszy, zaś strony i sąd kierować się profesjonalizmem, przy czym cały system procesu powinien być systemem uwzględniającym ochronę praw i wolności obywateli, jak również obfitować w gwarancje podstawowych praw i wolności człowieka. Ustawodawca zmierza ku temu przez wielokrotne nowelizacje Kodeksu postępowania karnego, dokonując różnorodnych modyfikacji, przy czym osią nowelizacji mających miejsce w latach 2013–2019 była (deklarowana w uzasadnieniach kolejnych nowelizacji) troska o właściwą realizację zasady prawdy materialnej i szybkość procesu. Fundamentalnym zagadnieniem procesu karnego, związanym z realizacją zasady prawdy materialnej oraz szybkością postępowania, jest ukształtowanie postępowania dowodowego. Pewnym wycinkiem tego zagadnienia (postępowania dowodowego) jest kwestia poszukiwania, gromadzenia, przedkładania dowodów przez określone podmioty, w szczególności przez podmioty niebędące organami procesowymi, oraz ich wprowadzania, wykorzystania i oceny przez organ procesowy. Podjęta w niniejszym opracowaniu problematyka dotycząca ekspertyz prywatnych stanowi fragment tego zagadnienia.

Powodem zajęcia się tą problematyką było dostrzeżenie pojawiających się w praktyce procesowej różnego rodzaju wątpliwości co do wykorzystywania ekspertyzy prywatnej w procesie karnym. Wątpliwości te pojawiły się szczególnie po reformie Kodeksu postępowania karnego dokonanej ustawą z 27.09.2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektó-

rych innych ustaw¹. W polskim procesie karnym do 1.07.2015 r. ekspertyza prywatna, wytworzona poza procesem karnym i dla jego celów, nie mogła stanowić dowodu w sprawie. Zarówno w literaturze, jak i orzecznictwie zgodnie przyjmowano, że „opinia prywatna” nie miała znaczenia procesowego (nie była dowodem w sprawie), nie podlegała ujawnieniu i zaliczeniu w poczet materiału dowodowego, a jedynie stanowiła informację o dowodzie i przydatna była stronie w ewentualnym wykazaniu, że załączona do akt opinia sporządzona przez biegłego sądowego jest niepełna, niejasna lub wewnętrznie sprzeczna, co otwierało drogę do skutecznego domagania się, aby organ procesowy powołał kolejnego biegłego (art. 201 k.p.k.). Ustawodawca nowelizacją z 27.09.2013 r. zmienił model rozprawy sądowej, znacznie poszerzając zakres kontradiktoryjnego postępowania dowodowego, wyrównując szanse stron i zwiększając możliwości gromadzenia dowodów, czyniąc tym samym wyłom w dotychczasowych regułach wprowadzania dowodów prywatnych na rozprawie sądowej. Zmodyfikował art. 393 § 3 k.p.k., zgodnie z którym „mogą być odczytywane na rozprawie wszelkie dokumenty prywatne, powstałe poza postępowaniem karnym, w szczególności oświadczenia, publikacje, listy oraz notatki”. Ustawodawca skreślił tym samym negatywną przesłankę w postaci wytworzenia dokumentu dla celów postępowania karnego w intencji, aby dokument prywatny, a w tym ekspertyza prywatna, mógł być wprowadzany do procesu karnego (włączony do podstawy dowodowej) przez jego odczytanie i by podlegał swobodnej ocenie organu procesowego jak każdy inny dowód.

Kolejnym argumentem uzasadniającym zajęcie się problematyką wykorzystania ekspertyzy prywatnej w procesie karnym był niedosyt opracowań naukowych w zakresie praktycznego jej wykorzystania. Istnieją co prawda artykuły w czasopismach naukowych i rozdziały w monografiach zbiorowych poświęcone zagadnieniom związanym z dowodami prywatnymi, a także traktujące ekspertyzę prywatną jako odrębne zagadnienie badawcze, jednakże opracowania te, nie podważając ich waloru naukowego, nie opierają się na wynikach badań empirycznych i w niewielkim zakresie dotyczą zagadnień istotnych praktycznie. Brak badań empirycznych mógł być spowodowany tym, że największa ilość publikacji poświęconych zagadnieniu ekspertyzy prywatnej powstała w momencie, kiedy jeszcze z uwagi na niedługi czas obowiązywania znowelizowanej procedury karnej nie było można przepro-

---

¹ Dz.U. poz. 1247.

Rozdział I

PODSTAWOWE POJĘCIA

1. Uwagi wstępne

Rozdział ten poświęcony został podstawowej terminologii używanej w pracy, a mianowicie pojęciom dowodu prywatnego, podmiotu prywatnego, dowodu z dokumentu, biegłego, specjalisty i eksperta oraz ekspertyzy prywatnej. Jest to rozdział wprowadzający do podejmowanej w pracy problematyki, a jednocześnie niezbędny, ponieważ omawiane terminy dowodu prywatnego, opinii prywatnej, ekspertyzy prywatnej nie występują w języku prawnym. Utarły się one jednak w języku prawniczym, choć sprawiają niekiedy problemy interpretacyjne. W doktrynie spotyka się różne stanowiska odnośnie do poszczególnych pojęć i związanych z nimi kwestii, prowadzące niekiedy do polemiki między przedstawicielami doktryny¹. W literaturze przedmiotu można dostrzec „ostrożne” posługiwanie się terminami „dowód prywatny” i „opinia prywatna”, gdyż przeważnie występują obok nich słowa „tak zwany/a”, zaś sam termin ujmowany jest w cudzysłów – tak zwany „dowód prywatny” i tak zwana „opinia prywatna”.

Głównym celem tego rozdziału jest ustalenie terminu, jakim powinien być określany autor ekspertyzy prywatnej, oraz terminu, jakim powinien być określany efekt jego pracy w postaci sporządzonej tzw. opinii prywatnej.

---

¹ Zob. np. G. Bucoń, *Dopuszczalność gromadzenia i wykorzystywania „dowodów prywatnych” w procesie karnym*, PS 2019/7–8, s. 190–204; A. Bojańczyk, *Dowód prywatny w postępowaniu karnym w perspektywie prawnoporównawczej*, Warszawa 2011, s. 560.

2. Dowody prywatne w procesie karnym

2.1. Pojęcie dowodu prywatnego

Należy się zgodzić ze stanowiskiem prezentowanym w doktrynie, że termin „dowód prywatny” w procesie karnym to neologizm języka prawniczego, nieznanym karnoprocesowej terminologii prawnej (ustawowej) i taksonomii dowodów². Jednak od kilkunastu lat coraz częściej można się z nim spotkać zarówno na płaszczyźnie rozważań naukowych, jak i na płaszczyźnie praktyki. Zdefiniowanie tego pojęcia wymaga odniesienia się do dwóch terminów: „dowód” i „prywatny”, a także zaprezentowania definicji wypracowanych przez poszczególnych przedstawicieli doktryny. Odnosząc się do pierwszego terminu, wypada zaznaczyć, że nauka prawa nie rozstrzyga w sposób jednoznaczny podstawowych zagadnień terminologiczno-pojęciowych dotyczących pojęcia dowodu³. Mimo że w wielu przepisach Kodeksu postępowania karnego używany jest ten zwrot, ustawodawca nie zdecydował się na definicję legalną pojęcia „dowód”. W języku polskim pojęcie „dowód” jest typowym homonimem, tzn. nazwą o wielu zakresach pojęciowych⁴. Dotychczas przedstawiciele doktryny wypracowali kilkanaście znaczeń słowa „dowód”. Już na gruncie Kodeksu postępowania karnego z 1928 r.⁵ S. Śliwiński wyróżnił pięć sposobów rozumienia tego pojęcia⁶:

- 1) przebieg rozumowania, które prowadzi do przeświadczenia sądu o pewnym stanie rzeczy; jest to ogół motywów stwarzających pewność, proces myślowy;
- 2) samo postępowanie dowodowe, obejmujące czynności zmierzające do poznania rzeczywistości, ocenę materiału dowodowego, jak też wnioskowanie na jego podstawie;
- 3) ostateczny wynik przebiegu procesu myślowego mającego na celu uzyskanie pewnego sądu;

---

² R. Kmieciak, „Dowód prywatny” i tzw. zasada swobody dowodzenia w postępowaniu karnym, PiP 2013/2, s. 33.

³ P. Horoszowski, Nazwa i pojęcie „dowodu” w teorii i praktyce prawa sądowego, PiP 1956/10, s. 598.

⁴ E. Sobol (red.), *Nowy słownik języka polskiego PWN*, Warszawa 2002, s. 152.

⁵ Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 19.03.1928 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. Nr 33, poz. 313 ze zm.).

⁶ S. Śliwiński, *Polski proces karny przed sądem powszechnym. Zasady ogólne*, Warszawa 1948, s. 574.

- 4) dowód jako źródło dowodowe, tj. utożsamiany ze źródłem informacji (pochodzącej od osoby lub rzeczy), która stanowi środek dowodowy;
- 5) środek dowodowy rozumiany jako tzw. podstawa dowodu, informacja, na podstawie której sąd może wyrobić pogląd o określonym stanie rzeczy.

Do przedstawionego powyżej przez S. Śliwińskiego wyliczenia rozumienia pojęcia dowodu M. Cieślak dodaje kolejne cztery możliwe znaczenia, którymi uzupełnia katalog definicji dowodu⁷:

- 1) dowód jako zmysłowa percepcja środka dowodowego przez organ procesowy w trakcie przeprowadzania dowodu („kiedy mówimy, że dowodem jest przesłuchanie świadka, biegłego czy oskarżonego lub że dowodem są oględziny”);
- 2) dowód jako czynność mająca doprowadzić do ujawnienia okoliczności pozwalających na wyciągnięcie odpowiednich wniosków co do interesujących zagadnień (w tym znaczeniu mówimy, że dowodem jest konfrontacja lub sekcja zwłok);
- 3) dowód jako fakt dowodowy (np. alibi);
- 4) dowód jako odmiana rozumowania w logice i matematyce.

Wieloznaczność tego terminu doprowadziła obecnie do ujmowania dowodu najczęściej w następujących znaczeniach⁸:

- 1) dowód jako źródło dowodowe, źródło informacji o faktach w znaczeniu przedmiotów („rzeczowe środki dowodowe”, którymi mogą być dokumenty, ciało człowieka), osób lub ich wypowiedzi („osobowe środki dowodowe” w postaci osoby oskarżonego, świadka czy też biegłego); w tym kontekście dokument może być albo rzeczowym źródłem dowodowym (kiedy poddaje się go np. oględzinom albo badaniom) albo źródłem osobowym (kiedy stanowi on przejaw wiedzy lub woli osoby sporządzającej dokument);
- 2) dowód jako środek dowodowy, czyli informacje płynące ze źródła dowodowego w sposób przez prawo procesowe określone, czyli np. treść dokumentu, opinia biegłego;

⁷ M. Cieślak, *Zagadnienia dowodowe w procesie karnym*, Warszawa 1955, s. 36–38.

⁸ T. Grzegorzcyk, *Dowody* [w:] T. Grzegorzcyk, J. Tylman, *Polskie postępowanie karne*, Warszawa 2007, s. 445.

- 3) dowód jako fakt dowodowy, czyli zdarzenie, okoliczność dowiedziona za pomocą określonych źródeł i środków dowodowych, która sama w sobie stanowi dowód na potwierdzenie lub niepotwierdzenie innej dowodzonej okoliczności;
- 4) dowód jako czynność procesowa, która ma na celu ujawnienie okoliczności pozwalających na wydobycie określonych konkluzji.

Wydaje się, że obecnie najczęściej pojęcie dowodu używane jest dla określenia środka dowodowego. W tym też znaczeniu występuje ono w pojęciu „dowód prywatny”⁹, choć trzeba zauważyć, że nie jest wykluczone objęcie zakresem tego pojęcia także źródła dowodowego¹⁰. Prywatność natomiast wynika z faktu, że łączymy go z podmiotem prywatnym, który uzyskuje i gromadzi ten dowód.

Za A. Bojańczykiem należy przytoczyć funkcjonującą w doktrynie i często przywoływaną przez innych autorów definicję dowodu prywatnego. Dowodem prywatnym jest „środek dowodowy (lub źródło dowodowe)”¹¹ zgromadzony, wyszukany, zebrany, utrwalony, stworzony, zamówiony lub zabezpieczony przez podmiot prywatny (rozumiany jako podmiot, który nie jest organem prowadzącym postępowanie karne i to niezależnie od tego, czy – tak jak w przypadku oskarżyciela publicznego – na wcześniejszym etapie postępowania ten podmiot był organem prowadzącym postępowanie, a później stał się stroną) dla celów postępowania karnego, niezależnie do tego, czy w czasie, kiedy dany dowód został zebrany, toczyło się postępowanie karne co do czynu, którego dotyczy dowód”¹². Natomiast G. Bucoń za dowód prywatny uznaje „dowód (środek dowodowy) odszukany, zabezpieczony i przeprowadzony nie przez organ procesowy, lecz przez osobę prywatną, przy czym prywatny charakter dowodu polega na tym, że podmiot prywatny sam podejmuje inicjatywę w zakresie poszukiwania, zbierania, zabezpieczania, a także utrwalenia dowodu”¹³. Pogląd ten należy jednak częściowo skrytykować z uwagi na to, że czynności dowodowe przeprowadzane są wyłącznie

---

⁹ S. Brzozowski, *Dowód prywatny a dokument prywatny w postępowaniu karnym*, Pal. 2019/6, s. 21.

¹⁰ S. Brzozowski, *Dowód prywatny...*, s. 21.

¹¹ S. Brzozowski, *Dowód prywatny...*, s. 21.

¹² A. Bojańczyk, *Dowód prywatny...*, s. 560.

¹³ G. Bucoń, *Dopuszczalność gromadzenia...*, s. 190–191.

przez organy procesowe, podmioty prywatne nie przeprowadzają dowodów, nie przesłuchują świadków itp. Według K. Dudki przez dowody prywatne określa się „dowody uzyskiwane poza procesem karnym przez podmioty niebędące organami procesowymi, którymi są strony postępowania i ich reprezentanci (pełnomocnicy oraz obrońcy), ale możliwe jest również gromadzenie dowodów np. przez dziennikarzy w ramach tzw. dziennikarstwa śledczego”¹⁴. Natomiast A. Ludwiczek wskazuje, że dowód prywatny oznacza „działalność stron (z wyłączeniem organu instytucjonalnego, oskarżyciela publicznego) lub innych osób, której wynikiem jest pozyskanie jakiegokolwiek informacji (o charakterze odciążającym oraz obciążającym), która może mieć znacznie dla postępowania karnego (tj. może być przydatna w postępowaniu karnym i służyć jako dowód wykazujący okoliczności przydatne stronom z punktu widzenia ich procesowych interesów) i która może pochodzić zarówno od osób, jak i rzeczy i może być uściślona w dowolnej formie”¹⁵. Inni autorzy wskazują, że „dowód prywatny to w istocie jedynie informacja o fakcie podlegającym udowodnieniu; będzie ona stanowiła dowód dopiero po uwzględnieniu stosownego wniosku dowodowego i przeprowadzeniu czynności dowodowej przez organ postępowania”¹⁶. Wprowadzanie do procesu dowodów prywatnych umożliwia art. 393 § 3 k.p.k. W literaturze prezentowane jest także określenie „gromadzenie informacji o dowodzie” (tj. tego, co może być przydatne w postępowaniu karnym i służyć jako dowód wykazujący okoliczności przydatne stronom z punktu widzenia ich procesowych interesów), a nie „gromadzenie dowodów”¹⁷. Skłaniam się ku temu właśnie stanowisku.

Od własnych czynności wyjaśniających należy odróżnić wykorzystanie efektu tych czynności, tj. wystąpienie z inicjatywą dowodową (a więc aktywność strony), a następnie dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu (czynność organu procesowego). Uzyskana informacja dopiero po wprowadzeniu jej do podstawy dowodowej uzyskuje walor pełnowartościowego dowodu pod-

¹⁴ K. Dudka, *Dopuszczalność tak zwanych dowodów prywatnych a realizacja zasady prawdy* [w:] *Zasada prawdy materialnej. Materiały z konferencji (Krasiczyn, 15–16 października 2005 r.)*, red. Z. Sobolewski, G. Artymiak, Kraków 2006, s. 348.

¹⁵ A. Ludwiczek, *Pozaprosesowa działalność adwokata prowadzona w ramach tzw. „prywatnego gromadzenia dowodów”* [w:] *Dowody w procesie karnym. Nowe rozwiązania i niewykorzystane możliwości*, red. M. Nowak, M. Golec, Katowice 2005, s. 79.

¹⁶ Zob. np. R. Kmieciak, „Dowód prywatny”..., s. 33–49.

¹⁷ Podobne stanowisko prezentuje R. Kmieciak, „Dowód prywatny”..., s. 33.

Publikacja przedstawia możliwości wykorzystywania ekspertyzy prywatnej w procesie karnym sporządzonej na zlecenie strony niebędącej organem procesowym. Ukazuje również szereg zagadnień związanych z tym dowodem, takich jak: status prawny eksperta prywatnego, wpływ ekspertyzy prywatnej na realizację zasad procesowych, a także rodzaje spraw, w których najczęściej jest ona sporządzana.

Autorka szczegółowo wyjaśnia, co należy rozumieć przez pojęcie ekspertyzy prywatnej, jak może ona być wykorzystywana na danym etapie postępowania karnego, jaki ma wpływ na przebieg postępowania karnego i wydawane decyzje procesowe, a także jakie instrumenty prawne zostały zastosowane w innych państwach w zakresie wykorzystywania ekspertyzy prywatnej w postępowaniu karnym.

Problematyka przedstawiona w książce wynika z badań ankietowych, w których wzięli udział sędziowie, prokuratorzy, adwokaci i radcowie prawni.

„Autorka w sposób klarowny przeprowadza czytelnika przez wszystkie istotne zagadnienia związane z tematyką sporządzania opinii dla celów procesowych przez eksperta niepowoływanego przez organ procesowy (»opinia prywatna«). (...) Nie bez znaczenia dla czytelnika zainteresowanego tą tematyką będzie też analiza odpowiedzialności prawnej (karnej i innej) eksperta prywatnego za sporządzenie wadliwej (nierzetelnej, fałszywej, stronniczej etc.) ekspertyzy prywatnej”.

Z recenzji prof. dr hab. Hanny Paluszkiewicz

Adrianna Niegierewicz-Biernacka – doktor nauk społecznych w dziedzinie nauk prawnych zatrudniona w Katedrze Postępowania Karnego Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku; wykonawca i kierownik projektu badawczego pt. *Wpływ ekspertyzy prywatnej na wykrycie prawdy materialnej w polskim procesie karnym* finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki; autorka publikacji z zakresu postępowania dowodowego w procesie karnym.

9788383586724 W01P01

ISBN 978-83-8358-672-4

9 788383 586724

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA: +48 801 044 545

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUPER.PL

WWW.PROFINFO.PL

CENA 179 ZŁ (W TYM 5% VAT)